

*Алла РЕВТЬ,
Тетяна ШПИРКА
(Дрогобич, Україна)*

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Від самого народження дитина накопичує соціальний досвід за допомогою дорослих. Першими її вчителями є батьки, згодом – вихователі закладу дошкільної освіти, учителі, члени колективу тощо. Досвід, якого набуває дитина, є фундаментом майбутнього дорослого життя. Однак щоб цей «фундамент» сформувався, необхідні певні умови. Тому наше дослідження зосередимо на початковому шаблі соціалізації дитини – дошкільному віці. Адже заклад дошкільної освіти є частиною соціально-педагогічної системи величезного інституту освіти, покликаною розв’язувати проблеми дитини на ранньому етапі її становлення.

Соціальний розвиток дитини в закладі дошкільної освіти – це «процес засвоєння дошкільником загальнолюдських цінностей, нагромадження досвіду співпраці з усім навколишнім світом, людьми, природою, технічними пристроями, мистецтвом і, звичайно, з самим собою». Формуючи соціальну поведінку дитини, вихователі та соціальні педагоги керуються визначеними цілями:

- виховувати у дошкільнят уявлення про норми поведінки суспільстві;
- залучати дитину до суспільних відносин;
- сприяти соціалізації особистості дитини» [2, с. 114].

На жаль, батьки часто не володіють інформацією про соціальний розвиток дитини, емоційний стан у групі ЗДО педагогічний інструментарій соціалізації дитини, не завжди належними чином оцінюють роботу дошкільної установи та дбають про її престижність серед громади. Інколи і

педагоги ЗДО нарікають на батьків, які, на їхню думку, не цікавляться статусом своєї дитини, соціальними досягненнями, не звертають уваги на її інтереси тощо.

У цьому процесі важливо, щоб заклад дошкільної освіти виступав ініціатором різних починань, важливих для дитини і батьків, а його працівники дбали про реалізацію поставлених завдань, досягали мети соціалізації у дитинстві.

Дитина дошкільного віку не здатна «цілеспрямовано виховувати себе, але увага до себе, поступове усвідомлення себе і своїх можливостей будуть сприяти тому, що він привчиться ставитися уважно до свого фізичного і психічного здоров'я. Усвідомивши себе, навчиться бачити інших людей, розуміти їхні почуття, переживання, вчинки, думки. І, ставши школярем, зможе усвідомлено сприймати події, явища, факти соціально дійсності» [1, с. 179].

Ми поділяємо точку зору І. Рогальської, що «соціальне становлення особистості передбачає взаємозв'язок соціалізації, індивідуалізації та виховання як діалектичного поєднання факторів соціалізації та виховання в освітньому просторі розвитку особистості.

Соціально-педагогічний підхід до соціалізації дітей дошкільного віку суттєво розширює її межі змістовим та технологічними аспектами, наповнюючи такою важливою складовою, як конструювання образу соціального світу, що дає змогу зрозуміти механізми розгортання цього процесу на етапі дошкільного дитинства» [5, с. 43].

Цінними є твердження І. Печенко про те, що дитина дошкільного віку є соціально компетентною, якщо у неї вироблені такі якості та риси характеру:

– володіє елементарними знаннями про соціальні явища, події, людей, взаємини, способи їх мирлюбного та конструктивного налагодження;

– цінує, визнає значущість для себе всього, що пов'язане із соціальним життям, цікавиться ним; дитина із задоволенням відвідує дошкільний заклад;

– називає словами, вербалізує основні назви, пов'язані з життям людини серед інших;

– передає свої враження про соціальні події та взаємини людей художнім образом (малює, ліпить, складає оповідання, співає тощо) [4, с. 20].

Успішній соціалізації сприяють реалізація вихователем програмних вимог введення дитини у нові соціальні умови, врахування її індивідуальних особливостей, психічного розвитку, залучення до дитячого колективу. Ефективність соціалізації вихованця залежить від спілкування з вихователем, його ставлення до вихованців. Вихованець сприймає його вплив як усвідомлено, так і неусвідомлено, через наслідування, сугестію, зараження [2].

Можемо стверджувати, що у соціальному розвитку вихованців роль закладу дошкільної освіти є суттєвою. Професійний підхід вихователя до соціального розвитку як чинника особистісного зростання дитини спрямований на досягнення поставленої мети. Інформувати батьків про соціальну ситуацію розвитку дитини є першочерговим завданням вихователя.

Результативність взаємодії сім'ї та закладу дошкільної освіти щодо соціалізації дітей значною мірою залежить від самих батьків, інших дорослих членів родини, від педагогів закладу дошкільної освіти та від того, у який спосіб вибудовується їхня взаємодія.

ЛІТЕРАТУРА

1. Айзенбарт М.М. Проблеми формування соціально-комунікативної компетенції в системі дошкільної ланки освіти засобами гри. *Тези I-ї Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Розвиток сучасної освіти і науки : результати, проблеми, перспективи», (21–22 листопада 2013 р.)* / ред.-упоряд : В. Ільницький, А. Душний, І. Зимомря. Дрогобич : Посвіт, 2013. С. 179–180.

2. Бобак О. Б. Педагогічні засади соціалізації дітей дошкільного віку в сім'ї у II-й половині XX століття : дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01. Дрогобич, 2015. 221 с.

3. Загарницька І.І. Феномен дитинства: філософсько-соціологічний аналіз : монографія. Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. 320 с.

4. Печенко І.П. Окремі концептуальні засади соціалізації особистості в дошкільному дитинстві. *Педагогіка і психологія*. 2006. № 3 (52). С. 19–29.

5. Рогальська І.П. Соціалізація особистості у дошкільному дитинстві: сутність, специфіка, супровід : монографія. Київ : Міленіум, 2008. 400 с.

Олександра СТАЩАК
(Дрогобич, Україна)

РУХОВА АКТИВНІСТЬ ЯК ЧИННИК ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Сучасні тенденції погіршення стану здоров'я дітей дошкільного віку актуалізують проблему їхнього фізичного виховання. На збільшення кількості дитячих захворювань впливають не лише соціальні та екологічні чинники, але й спосіб життя дитини, який значно залежить від родинних традицій та режиму рухової активності дітей.

За даними «Щорічного звіту про стан здоров'я населення України та епідемічну ситуацію за 2022 рік» «на старті життя майже кожна п'ята дитина має окреме захворювання» [2, с. 29]. При профілактичних оглядах дітей у 2022 р., було виявлено: вад слуху – 1,7 випадку на тисячу оглядів, порушення гостроти зору – 44,6, осанки – 37,5, дефектів мовлення – 12,9 [2, с. 34].

А отже, проблема здоров'я та його збереження у сучасному суспільстві є надзвичайно актуальною. Адже здорова дитина має добру відпірність організму до негативних факторів середовища, характеризується стійкістю до втоми, є соціально адаптованою.